

אני טקסט קרמי

קרמיקה ופוליטיקה, תרבות חומרית ותקשורת. ועוד קצת קרמיקה. שיחה עם שלומית באומן, אוצרת תערוכת "אמנויה" בגלריה של "זוכרות" // איתן בוגנים

את הבת של אילנה וטולי באומן המיתולוגיים, מקימי עיתון "סטודיו", איך היה לגדול בצל המיתוס?

"בהקשר של עולם האמנות, זה להכיר את מאחורי הקלעים לפני שרואים את ההצגה, כמו ללכת אל מאחורי האוהל בקרקס ולראות כמה עלובות הלולייניות וכמה מסכנים הם האריות. את החוויות הפרטיות אני מעדיפה שלא לחלוק".

זה הרחיק אותך מעולם האמנות?

"לא, כבר מגיל 15 אני יוצרת בקרמיקה, כך שתמיד היה לי קשר לאמנות. העיסוק של הורי דווקא קירב אותי לעולם הזה, בניגוד לאחי, שהתרחק לגמרי".

קרמיקה ואמנות הן היינו הך?

"למה לא? זה תחום באמנות שהוא מורכב, ויש בו כל מיני היבטים של השקפה, של נבדלות, כל מיני גישות.

זה מייצר דיסוננס מסוים בין זה תחום מסורתי שמנסה לפעול בעולם שייך לעצורים, לחשישות. הקרמיקה נמצאת במעבר בין קראפט לייצור, או יש גם התחבטות בקשר למהות הזאת, כי היום למשל, מנקודת מבט של עיצוב מוצר, הגישה הקרמית היא עוד חומר שאפשר לייצר באמצעותו דברים. זה מריס שטוח ונעים לי, אני אוהבת לעבוד בו. אני נתייחסת לקרמיקה כתחום רחב שנקרא תרבות חומרית, כלומר, באיזה עולם חומרי אנחנו חיים ועד כמה הוא משקף את התרבות שלנו. החומרים שטוחים נעשים דברים משקפים את העמק התרבותי של החברה מסוימת. יש חברות שמצא בהן הרבה עץ, למשל. מה יש הרבה מתכת, טכנולוגיה, כוחות מסוימת שהיא שיקוף של התרבות שלנו".

והקרמיקה משקפת תכונות אחרות?

"לא חשבתי על קרמיקה כאנטיטה

עולם חומרי. למעלה: פרט מ"מחלת ראה", למטה: פרטים מ"ערוץ אל-חזרה"

מתחזקת האמנות הפוליטית בנישה. אנחנו חיים פה בדיסוננס מנטלי קבוע שמאוד מטפיע על החיים שלנו. זה נוגע לי, ולרעתי גם לכולנו. זה מהותי לקיום שלנו, שלי, של הבנות שלי. מה אתה מציע לבנות שלי בעוד שלושים שנה? זה מטריד את מנחתה ואני לא מצליחה להתעלם מזה. זה הופך את החברה שלנו למאוד אלימה ונסת לב. 'זוכרות' היא קבוצת אנשים שעוסקים בשינוי השיח האזרחי בישראל, ונראה לי שבשינוי שיח זה טמונה האפשרות לחיים טובים, צודקים ומפריסים פה".

והאמנות היא הכלי שלך להתמודד עם זה?

"התערוכה 'אמנויה' עסקת בשאלת הייצוג של זכרון הנכבה דרך חפצים ותרבות חומרית. מכאן מסתמן כי הפוליטי מבחינתי הוא מערך מורכב של יחסים בין האדם ובין

לתרבות החומרית הישראלית, אלא כתחום שאני יודעת לעבוד בו. אבל השאלה היא מה עושים עם החומר. אני משתרלת פחות להתחשבן עם זה ולעבוד באופן אינטואיטיבי. למה זה ככה? לא יודעת. אי אפשר לענות מסע על השאלה למה אתה עושה מה שאתה עושה".

את ידועה כמי שעוסקת בפוליטיקה באמנות שלך.

"כן, במחשבה שלי אין משהו שהוא לא פוליטי. כלומר, מערך יחסי הכוח שנחשף או מטופל במודע או לא במודע דרך העיסוק החומרי. אלה יכולים להיות יחסים כלכליים, בין-תרבותיים, בין קבוצות שונות בחברה, הכל פוליטי. אני לא מאמינה שיש אקטים שאינם פוליטיים, שיש מעשים שאין להם משמעות פוליטית".

בתערוכה הנוכחית עסקת באופן ספציפי בסכסוך. אני לא מפתחת מהסיווג הפוליטי,

החברה שבה הוא חי. אני אקטיביסטית הרבה פחות ממה שהייתי רוצה. במקומות שבהם אני פועלת אני משתרלת לעורר דיון. אני מטפסנית לא קטנה ובהוראה זה בא לידי ביטוי.

"כאופן עקרוני, כשנעשה אקט אמנותי או עיצובי, מעניין לעורר את הדיון על יחסי הכוח הגלומים בו. אני תופסת את עצמי כאשת חינוך או מחוקרת תרבות. טוב, אולי אני קצת מגויסה כי אני כהן גישות נורא קטנות שלא מתיימרות למהלכים גדולים".

יש למעילות שלך השפעה? "ברדימיקה שבין אדם לאדם, מורה לתלמיד, מתקיים סוג של תקשורת שהוא בעיני הטהות. האם אני מצליחה בזה? לפעמים כן. אם אני מצליחה לחדד פן של דיון על אנטיטיות וכבוד הרדי, ואו אני מרגישה שעשיתי משהו".

"אני לא מפתחת מהסיווג הפוליטי. אנחנו חיים פה

בדיסוננס מנטלי קבוע

שמאוד משפיע על

החיים שלנו. זה מהותי

לקיום שלנו, שלי, של

הבנות שלי. מה אתה

מציע לבנות שלי בעוד

שלושים שנה?"

למה את יוצרת מעט יחסית?

"אני מין טיפוס כזה, שפועל בקטן ולא יוצר הרבה. אני לא מאלה שמסתגרים בסטודיו ונכנסים לניתוח מהעולם החיצון. אם פעם הייתי מתבאסת מזה שאני יוצרת מעט, היום אני כבר לא נלחצת מזה. זה בסדר. המניעים שלי לא ברורים והם בטח לא סדורים. המצב שלי הוא שרירותי, כלומר, אני מודעת לשרירותיות ולאוסטונציה שקיימת, וכמד שני גם לחוסר היכולת שלי לעשות משהו אחר. אין אילו תכלית מאורגנת. זה מה שאני עושה".

יש דברים נוספים שאת עושה?

"איפה נשאר זמן לעשות עוד משהו? אני לא בן אדם מעניין מבחינות אחרות. בין שתי הילדות החמודות שלי, בן הוגג המדליק שעושה אנימציה, הלימודים, ההוראה, הכלבה, התוכי, הדג, הנוקיים והכינים, לא נותר זמן".

שלומית באומן אוצרת את התערוכה "אמנויה" בגלריה זוכרות המוצגת עד 1.5 סרטה (יחד עם בן זוגה, אריאל מדיזר, 10 דקות) "ערוץ אל-חזרה" מתקן במסגרת הסרטים הפלסטיני בלונדון. אתר הפסטיבל: www.palestinefilm.org